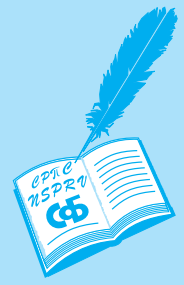

INFORMATOR

NSPRV-CPTE

BESPLATAN
PRIMERAK

sindiso@sbb.rs
www.nsprv.org
www.srpss.org.rs

NEZAVISNI SINDIKAT PROSVETNIH RADNIKA VOJVODINE • GODINA 6 • MAJ 2012 • BROJ 60

МАТЕЈИЋ: СТРАТЕГИЈА НЕ ЗАТВАРА ШКОЛЕ МИТРОВИЋ: ХАРМОНИЗАЦИЈА СА САВРЕМЕНИМ КОНЦЕПТИМА

Стратегија развоја образовања неће укинути радна места нити затворити школе, већ напротив, покушаће да кроз понуду квалитетнијег образовања унапреди друштвени и привредни развој државе, један је од закључака данашње завршне расправе о том документу. „Током претходних расправа изнете су неоправдане примедбе и страхови да ће стратегија нанети нешто што не би желели, да ће укинути радна места, негде повећати финансирање на уштрб других, о чему се уопште не ради“, рекао је координатор експертских радних група за израду стратегије Властимир Матејић. Конструктивне примедбе односиле су се, према његовим речима, на већи значај инклузивном

приступу образовања, учењу током целог живота, радикално побољшање квалитета процеса образовања, рекао је проф. Матејић на расправи одржаној у Београду. У стратегији је предложено да се смањи приступ деце средњем стручном образовању, а да се повећа број деце која уписују гимназије, рекао је Матејић и навео да је то изазвало неоправдан страх запослених у стручним школама, да ће остати без посла. Када је у питању финансирање високог образовања, постоје неслагања о приступу приватних високошколских установа јавном буџету, речено је на скупу и наведено

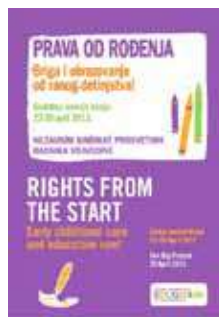
да је у том делу дошло и до поделе међу студентима. Студенти са државних факултета не слажу се да студенти са приватних факултета имају приступ домовима, рекао је Матејић и навео да се усвајање стратегије може очекивати почетком јуна. Један од закључака расправе је да је стратегија целовит и свеобухватан документ чијом ће се реализацијом систем образовања модернизовати и брже развијати и регенерисати бржи друштвени и привредни развој.

Стратегија је, како је рекао државни секретар Министарства просвете и науке Радивоје Митровић, „хармонизована са савременим концептима развоја образовања“. „На инструменте за реализацију стратегије дато је пуно сугестија, посебно на модел финансирања“, рекао је Митровић и навео да се експертски тим обавезује да све примедбе још једном размисли и даље унапреди текст документа. Стратегија, како је речено, „ставља тачку на аматерско бављење образовањем и њена реализација зависи само од нас самих“. У оквиру вишемесечне расправе о стратегији, која заокупља пажњу стручњака и запослених у просвети, одржане су трибине у Врању, Зајечару, Ужицу, Суботици, Краљеву, Новом Саду, Крагујевцу, Нишу и Београду.

КОНКУРСОМ „ВЕЛИКА СЛИКА“ УСПЕШНО ОКОНЧАНА ОВОГОДИШЊА ГЛОБАЛНА НЕДЕЉА АКЦИЈЕ

НСПРВ је окончао своје активности везане за овогодишњу Глобалну недељу акције проглашењем најбољих на ликовном конкурс „Велика слика“. Милиони наставника, ученика и јавних посленика ујединили су се током недеље од 22 – 28. априла 2012. године, сви заступајући права деце. У Акцији су суделовали и чланови и активисти нашег Синдиката. Сви они желели су да свету покажу како би требало да изгледа срећно детињство и да покажу светским и иним лидерима како „Велика слика“ тог детињства и изгледа. „Велика слика“ је створана фотографисањем, цртањем или сликањем призора идеалних ситуација из раног детињства и образовања како их виде деца, наша млађа браћа и сестре, као и деца широм света. Тема овогодишње Гло-

балне недеље акције била је „Брига и образовање (за најмлађе) од раног детињства“ - један од највише занемарених циљева „Образовања за све“.

Најбољим је оцењен рад **Бојане Вуковић**, ученице VI-3 разреда ОШ „Никола Вукићевић“ Сомбор, док је другу награду такође добила ученица те школе **Слађана Влајковић** из VIII-3. Трећу награду добио је рад групе ученика из продуженог боравка ОШ „Иво Лола Рибар“ из Сомбора – **Светлане Панзаловић, Саре Вукелић, Дамјана Павловића и Михаила Вадић**.

Специјалну награду за рад добила је **Викторија Бевис**, ученица I-ц разреда ОШ „Ђуро Салај“ из Суботице.

(Више о конкурсима и ГНА на страницама 6. и 7.)

ПРАВА ОД РОЂЕЊА

Ја стичем право чим се родим да слободан живот водим.
Кад ме боли, жуља нешто, ја хоћу да се гласно дерем!
А на лето, да се зна, по дединој разгранатој трешњи да се верем!
Јасно ми је да не смеју да ме туку, а ни за рођендан за уши да ме вуку!
Јесам мали, али нећу бити довека, знам своја права док растем у човека!

Немања Терзић V,
ОШ „А. Мразовић“ Сомбор

У овом броју можете још читати:

ПРЕЧАНСКИ УЧИТЕЉИ У СРБИЈИ XIX ВЕКА крај фељтона	стр. 2
ТЕМА БРОЈА: МАЛЕ МАТУРАМЕ У КАФАНАМА	стр. 3
ЂАЦИ КРИВИ ЗА СВЕ!	стр. 4
АФЕРА „ТОМА ДИПЛОМА“	стр. 4
ОДОБРЕНИ СЕМИНАРИ НСПРВ	стр. 5
ДА ЛИ СЕ БАШ СВИ РАЗУМЕЈУ У ШКОЛСТВО?	стр. 8
ОТКАЗИ ЗА ЛАЖИРАЊЕ МАТУРЕ	стр. 9
36% ДОКТОРАНАТА НАПУСТИВЕ ЗЕМЉУ	стр. 9
ЖИВИ СЕ СВЕ ТЕЖЕ	стр. 10
ДИСЦИПЛИНСКА ОДГОВОРНОСТ ЗАПОСЛЕНОГ	стр. 11
ШТА СУ СТУДИРАЛИ ПОЗНАТИ ДРЖАВНИЦИ?	стр. 12

PREČANSKI UČITELJI U SRBIJI XIX VEKA (VIII)

Udžbenici i nastavna sredstva

U XVIII i prvim decenijama XIX veka udžbenika, kao i nastavnih sredstava, bilo je veoma malo. Udžbenici su nabavljani u Rusiji i današnjoj Vojvodini. U vreme austrijske okupacije (1718-1739) učenici su pisali na navoštenim daskama. Tada su učitelji donosili knjige iz Rusije, uglavnom ruske bukvarne. I prota Mateja Nenadović učio je iz ruskog bukvara. U nastavi su korišćene i crkvene knjige. Tako je bilo i u vreme Prvog srpskog ustanka, kada su glavni udžbenici bili bukvari, molitvenici, čisleniji, gramatike, psalmi i časlovcvi. Učenici, oni bolji i imućniji, koristili su hartiju i mastilo. Časlovac i psaltir zamenjivali su čitanke, a treći glavni udžbenik bio je bukvar.

U vreme učiteljovanja Lazara Prokića u Krnjevu (1830-1833) sačuvano je nekoliko knjiga koje su korišćene u školi. Najznačajniji je štampani psaltir, nastao u periodu do 1811. do 1825. godine. Na osnovu mnogobrojnih zapisa na marginama može se zaključiti da je tu knjigu koristilo više vlasnika, u nekoliko generacija. Na marginama se nalaze mnogi zapisi važni za istoriju školstva. Tako je na mineju Porečke crkve zabeležena i godina dolaska učitelja Mateje Nikolića (1818), koji je ostao u Poreču (Donji Milanovac) do 1827. godine.

Udžbenici su počeli da se usaglašavaju s nastavnim programom tek pošto je objavljeno Raspoloženie predmeta koji se u ostalim učilištima predaju po razredima i polugodima (1850). Međutim, predmet našeg interesovanja je rad vojvodanskih učitelja na pisanju i objavljivanju udžbenika. Zbog toga smo napravili spisak njihovih radova

Pored navedenih dela, učitelji i njihovi učenici koristili su u nastavi Dositjeva dela i Aritmetiku Georgija Zorića. Kasnije su čitali „Novine Srbske“, „Zabavnik“ Dimitrija Davidovića 81833-1836), kalendar „Mesečeslov“ (1836-1839) i druge časopise. Treba pomenuti i druge autore udžbenika: arhimandrita Gavriila Popovića, Milovana Spasića i Filipa Hristića. Bolji učitelji su u nastavi koristili i pedagošku literaturu, uglavnom tri Spasićeve knjige (o vaspitanju dece, računicu za učitelje i metodiku).

U kasnijim izveštajima učitelja u vezi sa stanjem škola, na primer iz 1857. godine, prilikom nabiranja nastavnih sredstava navode se knjige, hartija i pera. Osnovne škole nisu posedovale sredstva za hemiju i fiziku. Ona su nabavljana za Liceje, na primer električna mašina koju je prodavala Ana Gašparović, žena učitelja Avrama (oktobar 1839).

Školska slava Sveti Sava

Školska slava posvećena je velikom srpskom svetitelju prosvetitelju Svetom Savi, osnivaču prvih srpskih škola. Pošto datum njegovog rođenja nije poznat, sasvim je prirodno što je za Savindan određen dan njegove smrti – 27. januar, po novom kalendaru.

Slava Sveti Sava je proslavljana još za vreme vladavine Turaka, prvo tajno u crkvama i manastirima, a zatim se proširila po celom narodu. Ovu slavu su pravovali i Srbi u Austriji, još 1735. godine u Srpsko-latinskoj školi u Karlovcima. Slavljenja je i u Velikoj školi Karađorđeve ustaničke Srbije. U sredini njenog školskog zvona izlivena je ikona Svetog Save i tekst „Sv. Sava Prosvjetitelj srbski“ (1810).

Nepismeni (u knjiškom smislu) knez Miloš Obrenović je 1823. godine naredio da se Savindan slavi kao školska slava. Kažnjavao je stanovnike Srbije koji na taj dan nisu odlazili u crkvu. Naredba je važila ne samo za srpsko stanovništvo već i za Grke, Cincare i Bugare.

Na proslavi školske slave u beogradskoj školi 1829. godine učitelj Mihailo Nikolić Resničanin održao je „Besedu o Arhiepiskopu i Prosvetitelju srbskom“. Učitelj Miša, rodnom iz Zemuna, preneo je iz „Cesarije“ u Beograd način proslavljanja ove slave u školi (služba u crkvi, sečenje slavskog kolača u školi, učiteljev govor, pevanje Himne svetom Savi i izbor narednog kolačara).

Početkom 1840. godine Popečiteljstvo prosvete odredilo je Svetog Savu za patrona svih škola. Već 14/26. januara iste godine praznik je proslavljen u Kragujevcu. Najveća zasluga pripada ondašnjem rektoru Liceja i profesoru Atanasiju Nikoliću, koji je decembra 1839. godine zamolio Popečiteljstvo da izabere školskog patrona za sve škole u našem „otečestvu“. Odluku Popečiteljstva prosvete potvrđilo je namesništvo kneza Mihaila 2. januara 1840. godine. Sveti Sava je proslavljan i u normalnim školama, polugimnazijama, gimnazijama i Liceju, a najsvetije u Kragujevcu i Beogradu. Taj običaj su uspešno prenosili prečanski učitelji i profesori koji su ranije radili u Austriji.

Na proslavi školske slave sakupljan je dobrovoljni prilog u korist Glavnog školskog fonda. Zbog toga je korespondencija škola, sreskih i okružnih vlasti s

Popečiteljstvu prosvete bila česta. Uglavnom je okružno načelstvo javljalo tom ministarstvu koliko je novca sakupljeno.

Zdravstvena kultura i bolesti

Zdravstvena kultura u Srbiji je tokom prvih šest decenija XIX veka bila na veoma niskom nivou. Nije postojala sigurna zaštita od mnogih bolesti. Pokazalo se da su prečanski učitelji bili manje otporni, naročito prema tuberkulozi, tifusu i tzv. vodenog bolesti.

Retki podaci o bolestima učitelja najviše se odnose na tuberkulozu, koja je gotovo uvek bila prisutna. Ta bolest dugo je mučila Slavka Zlatojevića, da bi ga konačno savladala u noći između 12. i 13. decembra 1856. godine. Učitelj Andrija, pošto je pao u nemilost kod kneza Miloša Obrenovića, umro je od „jektike“ 1819. ili 1820. godine. Od te bolesti umro je i stari učitelj Starčević, kome „najedanput poleti iz grla crna usirena krv“ (1824). Tuberkuloza je savladala i Dimitrija Davidovića 25. marta 1838. godine. A protiv nje se borio, sve do 16. novembra 1878. godine. Užički učitelj Konstantin Pavlović čak je napustio učiteljsku službu zbog „oboljenja na grudima“ (1840).

Čira Beljanski je umro posle kratkotrajnog lečenja u jagodinskoj bolnici – avgusta 1853. godine. To je i prvi pisani podatak o bolničkom lečenju nekog učitelja.

Petar Radovanović je 28. decembra 1851. godine saopštio Popečiteljstvu prosvete da je Ilija Stanislavljević posle dvadeset jedne godine službe osleo. Zbog toga mu je određena penzija u Rači Kragujevačkoj.

Kao i većina stanovnika ondašnje Srbije, i učitelji nisu imali mogućnosti za bolničko i banjsko lečenje. A retko je ko od njih i dobio penziju. Pored toga, prevelika upotreba alkohola nekima od njih je narušavala zdravlje i pospešivala pojavu raznih bolesti.

Zaključak

Može se reći da su srpski učitelji iz Austrije bili pioniri prosvete i pismenosti u Srbiji. Prečani su zadužili srpsku kulturu ne samo u oblasti prosvete već i u zdravstvu, državnoj upravi, književnosti, umetnosti itd. Pokretali su prve novine i časopise. Pomogli su stvaranje srpske države. Dolazili su u Srbiju kada je bilo najpotrebnije – u vreme srpske revolucije i stvaranja prvih državnih organa. Njihov značaj ogledao se i u uspostavljanju kulturnih veza srpskog naroda s obe strane Dunava i Save.

Među brojnim pregaocima bili su Dositelj Obradović, Dimitrije Davidović, Atanasije Nikolić, Matija Ban, Dimitrije Isailović, Atanasije Teodorović, Dimitrije Tirol, Đura Jakšić, dakle učitelji (uglavnom dvorski) koji su postigli značajne rezultate i u drugim oblastima. Prečani su većinom postavljeni za učitelje državnih škola, a bilo ih je i svuda po Srbiji, gotovo u svim ondašnjim školama.

Većina prečanskih učitelja stekla je obrazovanje u kvalitetnim osnovnim školama, gimnazijama, bogoslovskim školama, licejima i učiteljskim školama. Kasnije su svoje znanje uspešno prenosili dečacima i devojkicama u Srbiji pa i deci vladara. Mnogi učitelji su došli s radnim iskustvom, što im je omogućilo da bolje organizuju nastavu.

Iako su bili izloženi brojnim nedaćama i pritiscima, velika većina tih učitelja ostala je u domovini svojih predaka. Pisali su udžbenike, književna dela, slikali, režirali i glumili u prvim pozorištima, osnivali čitaonice, sakupljali pretplatu za knjige, osnivali naučna društva itd. Mnogi su napredovali u službi, tj. stekli zvanje profesora. Neki su prelazili u mnogo unosnije službe, najviše u svešteničku i činovničku.

Tokom celog, XIX, pa i XX veka učitelji su imali nezavidan društveni i socijalni položaj. Bili su zabrinuti kako za svoj, tako i za opstanak svojih porodica. Plašile su ih i mnoge bolesti jer nisu mogli da plate uglavnom skupo lečenje. Retko ko od njih je dobio penziju i bio socijalno zbrinut.

Prisustvo prečanskih učitelja osećalo se svuda, pa i u svakodnevnom životu (način odevanja, maniri, ishrana itd.). Oni su širili strane kulturne uticaje (najviše nemački), kako kroz nastavu, tako i kroz kulturnu delatnost. Preneli su u Srbiju mnoge nemačke reči, ponajviše one što su korišćene u domaćinstvima.

Ovo naše istraživanje pokazalo je da su srpski učitelji iz Austrije dali veliki doprinos, mnogo veći nego drugi doseljenici iz Panonske nizije i drugih oblasti crno-zute monarhije. Osim u obrazovnom i pedagoškom radu, prečanski učitelji su imali veliki udeo i u kulturnom odvajanju Srbije od Turske i njenom približavanju zapadnoj civilizaciji. Tu delatnost nastavile su sledeće generacije, sve do konačnog oslobađanja srpskih zemalja od turske (1912-1913) i priključenja Vojvodine matici Srbiji (1918).

Kraj feljtona

УПУТСТВО МИНИСТАРСТВА ПРОСВЕТЕ О МАЛИМ МАТУРАМА ИЗАЗВАЛО НЕГОДОВАЊА!

"Мала матура" опет у кафанама

ДОПИС У ПОЗНИ ЧАС!

Министарство просвете коначно је донело одлуку да се мала матура прослави у школама, па је већини родитеља ова вест донела олакшање. Обавезно слављења матуре у основним школама предвиђено је предлогом закона о основном и средњем образовању, али се на његово усвајање чекало од почетка године. Како би школско славље мале матуре ипак од ове године постало пракса, Министарство је директорима основних школа проследило обавезујуће Упутство да прослава не буде у кафанама и ресторанима. Од почетка школске године у више наврата је наговештавано да ће се мала матура славити у школи, јер је то примерено деци од 15 година, јефтиније је, а о њиховој већој безбедности сувишно је и говорити, образлагали су своју одлуку у Министарству.

С друге стране, директори новосадских школа сматрају да је ова наредба Министарства јако касно стигла, јер је већина школа малу матуру већ уговорили са ресторанима, а новац је уплаћен. "Чак и да тражимо новац нећемо добити пун износ, већ само половину. Тим поводом имали смо састанак актива директора основних школа, на ком је договорено да ове године још остане овако. Наиме, већина основних школа малу матуру слави у Хотелу „Парк“, јер је то годинама била традиција. Уколико ипак Министарство буде инсистирало да се и ове године мала матура прослави у школи, тражићемо од хотела да нам испоруче храну у школу" - објашњава директор школе „Коста Трифковић“ Милан Спасојевић. Истиче да ће њихови осмаци ићи у Хотел „Парк“, а поводом тога биће одржан још један родитељски састанак. Уколико на њему родитељи ипак одлуче да деца остану у школи, то ће се и поштвати.

И у школи „Ђорђе Натогошевић“ Савет родитеља је ово место изабрао као најбољу од пет понуђених локација. „Са хотелом „Парк“, смо још у септембру потписали уговор да ћемо тамо одвести ђаке на матурско вече" - рекао је директор Недељка Ђорђевић. Место је изабрао Савет родитеља, а прослава ће ученике коштати 2.400 динара. У ту цену урачунат је и коктел за родитеље, јер по традицији и они присуствују овој вечери. Ђаци ће имати вечеру, у цену су урачуната и три пића, аниматори и дицејеви.

У Хотелу „Парк“, славиће и ОШ „Бранко Радичевић“. Иако се матурско вече приближило, поједине основне школе још увек нису одлучиле где ће повести ученике. Директор ОШ „Светозар Марковић Тоша“ Петар Наранчић каже да се још нису одлучили и да ће коначну реч дати Савет родитеља, који ће ове недеље имати састанак. А након тога ће на родитељским састанцима осмака, рећи своју коначну реч. „Немам ништа против да се мала матура слави у школи, јер сада имамо и лепу салу за то. Иначе, првобитно смо се договорили да мала матура буде организована у Хотелу „Нови Сад“ 1. јуна. Међутим сада је то доведено у питање, а ђаци се буне и негодују, јер не желе да матуру прослављају у школи" - каже Наранчић.

У основној школи „Јозеф Атила" су и пре ове Уредбе анкетирани родитељи, а већином гласова је усвојено да осмаци матуру славе у школи.

Док директори бројних школа истичу да је упутство о прослави матуре у школским објектима стигло касно, јер су аранжмани са угоститељима већ раније склопљени, начелници школских управа са којима смо разговарали у потпуности подржавају упутство Министарства

Елем; ако је судити по новом упутству Министарства просвете, ученици основних школа мале матуре убудуће неће славити у угоститељским објектима. Место за матурске журке биће школска дворштва, свечане и физкултурне

сале. Министарство просвете је свим основним школама у Србији ових дана послало упутство о организовању прослава, којим је прописано да се сва матурска слава приређују искључиво у школским објектима.

„Директорима је упутство прослеђено и очекујемо да га се придржавају све школе" - рекао је Желимир Попов, помоћник министра просвете. „То није изненађење, јер смо овакав исход најављивали још од септембра. Кафане и други објекти, у сваком случају, нису примерени за окупљање деце“.

Против новог решења огласио се део директора школа у Србији, истичући да је упутство о матури стигло касно, јер су аранжмани са угоститељима већ склопљени. У разговорима са директорима основних школа у Зрењанину незванично се може сазнати да добар део школа не намерава да уважи поменуто упутство.

Међу незадовољнима је и Мирослав Брњош, директор Основне школе „Петар Петровић Његош". По његовим речима, упутство је на адресе школа стигло тек 8. маја, а аранжмани са угоститељским објектима склопљени су много раније. „Да ли смо дужни да се о важним одлукама информисамо преко телевизије, или их треба благовремено доставити писменим путем?" - пита се Брњош и додаје: „Ми смо још почетком априла потписали уговор са Пивницом о прослави мале матуре 1. јуна. Наши родитељи, са којима смо претходно одржали састанке, потписали су сагласност да се то организује. Као и претходних година, уговором је јасно дефинисано да је забрањено точити алкохол, па чак и енергетска пића, а Пивница има обезбеђење. Радимо то већ годинама и никада нисмо имали проблема. Сада смо у великој дилеми, јер морамо поштовати уговорне обавезе, јер ћемо у супротном можда морати да плаћамо пенале. Питали смо за мишљење и главног покрајинског просветног инспектора, и он није могао да нам пружи тачно тумачење овог упутства. Да нам је упутство достављено раније, ми бисмо се сасвим другачије понашали". Директор „Његоша" каже да, како сада ствари стоје, у самој школи не постоје услови за безбедну прославу матуре, јер је одлуком родитеља још на почетку године укинута приватно обезбеђење, а школа није у стању да дистрибуира храну по захтевним HASAP стандардима, док је подлога у сали за физичко предвиђена за патике, а не и за другу врсту обуће, која би је могла оштетити.

Према речима Станише Бањанина, начелника школске управе за Банат, безбедност деце је на првом месту, а свака прослава која се у ситне сате одржава на местима изван школе, носи у себи дозу ризика. „У потпуности подржавамо

Министарство: Најављене контроле

Министарство просвете и науке Србије најавило је јуче да ће контролисати да ли основне школе поштују обавезујуће упутство о томе да се "мале матура" не прославља у угоститељским објектима, већ у школама. "Упутство о прослави послато је школама 4. маја, и према томе, има сасвим довољно времена да се организује прослава 'мале матуре'", казао је помоћник министра просвете Желимир Попов, одговарајући на примедбе да је упутство стигло касно и да су поједине школе већ почеле организувати прославу у ресторанима. У изјави агенцији Бета он је истакао да су безбедност и заштита ученика приоритет за Министарство просвете и да се при доношењу овакве одлуке, пре свега, бринуло о интересу деце.

упутство Министарства просвете и ја лично немам томе ништа да додам. Постоји начин да се прослава одржи изван школе, али то је начин који ја не желим да препоручим" - рекао је Бањанин.

Матурске вечери углавном по ресторанима!

Матуранти основних и средњих школа у свечаној атмосфери прославиће завршетак једног периода свог школовања. Главни проблем ових дана била је коначна одлука где ће се матура одлежити. Иако је Министарство просвете предложило да основци малу матуру прослављају у школи, то још увек није изгласано, па ће ђаци и ове године моћи да уживају у ресторанима. Како смо сазнали из разговора са директорима основних школа, осмаци ће своје дебитантско вече провести у Хотелу „Парк". Према речима директора ОШ „Ђорђе Натогошевић" Недељка Ђорђевића, Савет родитеља је ово место изабрао као најбољу од пет понуђених локација. "Ми смо са хотелом „Парк" још у септембру потписали уговор да ћемо тамо одвести ђаке на матурско вече" - рекао је Ђорђевић. „Ово место изабрао је Савет родитеља, а прослава ће ученике коштати 2.400 динара. У ту цену урачунат је и коктел за родитеље, јер по традицији и они присуствују овој вечери. Ђаци ће имати вечеру, у цену су урачуната и три пића, аниматори и дицејеви“.

У Хотелу „Парк" славиће и ОШ „Бранко Радичевић". Иако се матурско вече приближило поједине основне школе још увек нису одлучиле где ће повести ученике. Директор ОШ „Иво Лола Рибар" Милорад Чудић каже да још увек нису одредили место, јер нису добили Уредбу Министарства просвете, по којој би знали да ли ће децу водити у ресторан или морају славити у школи. У ОШ „Вук Караџић" кажу да и даље чекају одлуку Савета родитеља. „Још увек не знамо где ће славље бити организовано, јер чекамо одлуку Савета родитеља" - рекла је директорка ОШ „Вук Караџић" Мира Ђурђев. „Они су вољни да пронађу место ван школе, јер то желе и њихова деца". Предлоге ће изнети на седници Савета, а одлуку о месту прославе донеће Савет родитеља.

Средње школе су се традиционално одлучиле за прославу у Хотелу „Парк". На овом месту славиће матуранти Економско-трговачке школе „Светозар Милетић", Гимназије „Лаза Костић", Медицинске школе „7. април" и Техничке школе „Милева Марић Ајнштајн". Према речима директорке Гимназије „Светозар Марковић" Тајтана Вукадиновић матуранти ће за 3.000 динара на овом месту провести осам сати за памћење. „Већ неколико година матуру прослављамо у хотелу „Парк" и задовољни смо начином на који они то организују. Ученици ће за 3.000 динара имати шведски сто, музику, шампањац да на здраве за крај школовања, а као новину увели су бесплатно пиће" - каже Вукадиновић.

Nastavnici posvećuju manje pažnje slabijim učenicima

ĐACI KRIVI ZA SVE!

Nastavnici sebe smatraju najmanje odgovornim za neuspeh đaka. Kao uzrok neuspeha navode nezainteresovanost učenika za gradivo, njihovu lenjost, nemotivisanost, izostajanje sa časa. Ovo su rezultati istraživanja do kojih je došla Dušica Malinić, saradnica Instituta za pedagoška istraživanja. Učenici i nastavnici različito odgovaraju na pitanje šta su glavni faktori koji doprinose (ne)uspehu u školskim klupama. Istraživanje je pokazalo sklonost učenika da za negativne rezultate svesno i otvoreno krivicu pripisuju sebi, priznajući da je neuspeh posledica nedovoljnog znanja. Većina smatra da su nastavnici malo ili nimalo odgovorni. Ako se isto pitanje postavi nastavnicima, oni za neuspeh ne krive samo nedostatak znanja. Pored toga utiču i porodični problemi, izostajanje sa nastave, lenjost i nemotivisanost. Na spisku uzroka poslednje mesto zauzimaju oni sami.

Predavači tvrde da je njihova ličnost, kompetent-

nost i odnos prema đacima od zanemarljivog značaja za uspeh mladih. Više od polovine nastavnika smatra da je za pozitivnu ocenu najvažnija disciplina i da ponavljanje razreda u velikoj meri zavisi od toga koliko je učenik miran na času.

Dušica Malinić u svom radu objavljenom u najnovijem zborniku instituta za pedagoška istraživanja ukazuje na izvesne mehanizme pomoću kojih nastavnici usporavaju ili onemogućavaju napredovanje učenika. Na primer, slabim učenicima daju manje vremena da odgovore na postavljeno pitanje, češće ih kritikuju za neuspeh i ređe povaljuju za uspeh, posvećujući im manje pažnje i ređe stupaju u interakciju sa njima, prema njima su manje ljubazni, daju im kraće odgovore i retko prihvataju njihove ideje. „Obratovanje je interaktivni proces, pa odgovornost za neuspeh leži na svim učesnicima tog procesa. Ključno je da nastavnik prepozna momenat u kojem treba da podstakne učeničke potencijale. Školski neuspeh nije

samo negativna ocena, već svaki propust da se razvije i koristi sopstveni potencijal“, objašnjava Malinić.

Đaci o nastavnicima	
68,8%	učenika koji su ponavljali razred tvrde da imaju strah od ocenjivanja
50,8%	učenika koji su uspešno završili razred tvrde da imaju strah od ocenjivanja
73,1%	učenika koji su ponavljali razred plaši se kako će nastavnik da reaguje na netačan odgovor
30,4%	učenika koji su uspešno završili razred plaši se kako će nastavnik da reaguje na netačan odgovor
89,2%	učenika priznaje da su dobili negativnu ocenu zato što nisu znali odgovor na postavljeno pitanje
69,4%	učenika tvrde da su znali odgovor na postavljeno pitanje, ali nisu znali kako da ga formulišu

Lažirao podatke o svojoj koledž diplomi

FALSIFIKATORI

Nedavno je na internetu osvanuo naslov da je direktor kompanije „Jahu“ (Yahoo) Skot Tompson podneo ostavku nakon što je otkriveno da je lažirao podatke o svojoj koledž diplomi iz informatike. Tompson se na rukovodećem mestu u ovom internet gigantu nalazio od januara meseca, dok Daneil Leb, jedan od manjinskih akcionara „Jahua“, nije pokrenuo istragu o njegovoj spornoj diplomi, javljaju mediji. Konsultantska kompanija „Ernst i Jang“ je prošle godine Tompsona proglasila za preduzetnika godine u Kaliforniji. On je do dolaska u „Jahu“ obavljao funkciju predsednika globalne kompanije za elektronsko plaćanje „Pejpal“.

To je u Americi. A pre ovoga, u poslednjih nekoliko meseci, imali smo dve krupne smene u Evropi, u Nemačkoj i Mađarskoj, takođe zbog pribegavanja falsifikatima u ličnom obrazovanju, ali su ti falsifikatori bili iz sveta politike – iz javnog sektora. Nekako se uvrežilo da u privatnom sektoru nisu važne čage, nego poslovni rezultati. Pa, da – ali falsifikati ni tu nisu dozvoljeni. Jedno je napraviti karijeru bez diplome (nema je ni Bil Gejts, mislim da je nije imao ni Stiv Džobs), ali lažirati diplomu – to je sasvim nešto drugo. Nije oprostivo.

I baš dobro što je ova najnovija opomena došla iz informatičkog sveta, jer su upravo te nove tehnologije otvorile nove mogućnosti za prepisivače raznih sorti. Eto, koliko prošle nedelje do moje mejl adrese probio se, bog zna kako, jedan sajt koji me obavestava: „Poštovani, dodali smo 1050 novih seminarskih, 150 diplomskih i 6 magistarskih radova...“ Ne znam baš tačno kakvih, jer da bi došao do njih, moraš prvo da platiš.

Kao što rekoh, ne isplati se. I garantuje veliki skandal, kad-tad. Lj. Bailović

„TOMA DIPLOMA“

Nikolićeva diploma pred prosvetnim inspektorima • FAM: Netačne spekulacije o diplomi Nikolića • Nikolić tužio poslanicu zbog pitanja

Ministarstvo za prosvetu poslaće inspekciju na Fakultet za menadžment kako bi proverili da li je lider SNS-a Tomislav Nikolić diplomirao u toj ustanovi, piše Press. Nikolić je pokušao da zaustavi te spekulacije objavljajući javno svoju diplomu, ali taj čin je istovremeno podgrejao sumnje u verodostojnost tog dokumenta. Mediji su nastavili da se bave tom temom, tako da su došli do podatka da Nikoliću na diplomi piše: Fakultet za menadžment, tema diplomskog rada „Marketing političke stranke u izbornoj kampanji“. Međutim, jedini prijavljeni diplomski rad Nikolića u obaveznoj bazi podataka Narodne biblioteke jeste sa Fakulteta za trgovinu i bankarstvo „Janičije i Danica Karić“, i to na temu „Berzansko poslovanje i berzanski posrednici na Beogradskoj berzi“. Spekulisalo se i da je Niko-

lić diplomirao na Fakultetu za menadžment, koji se nalazi u sastavu Alfa univerziteta, a koji se nekada zvao BK Univerzitet i u vlasništvu je Bogoljuba Karića, koalicionog partnera naprednjaka „Prosvetna inspekcija će proveriti sve sporne i kontroverzne navode“ - kazali su u inspekciji.

Fakultet za menadžment (FAM) iz Sremskih Karlovaca saopštio je da je pokrajinska prosvetna inspekcija proveravala verodostojnost diplome predsedničkog kandidata naprednjaka Tomislava Nikolića i dodao da su netačne medijske spekulacije o načinu na koji je Nikolić došao do diplome. „Netačne informacije koje su se pojavile u medijima neone nam i materijalnu i moralnu štetu. Fakultet neće dozvoliti da bude kolateralna šteta političkih kampanja i neodgovornih medija i novinara“, navodi se u saopštenju za javnost. FAM

je saopštio da ne želi da učestvuje u bilo kakvim političkim raspravama, već jedino želi da ukaže da ispravno radi. Dodaje se da fakultet vodi potpunu i zakonski propisanu evidenciju o svim upisanim i svršenim studentima, koja je na raspolaganju licima koja su zakonski ovlašćena za pregled i uvid. FAM je naveo da su za deset godina njegovog postojanja diplome stekli mnogi uspešni građani Srbije u različitim oblastima života i delatnosti pa i iz politike. Uz saopštenje su priloženi i dokumenti o njegovom osnivanju i registraciji.

Portparolka LSV Aleksandra Jerkov izjavila je da je dobila tužbu lidera SNS Tomislava Nikolića povodom njenog zahteva da saopšti informacije o tome gde i kada je diplomirao. „Na adresu LSV sam dobila tužbu Nikolića koji zahteva odštetu od 200 miliona dinara zbog nanošenja duševnog bola, povodom toga što sam pitala gde je i kada diplomirao“, rekla je Jerkov. Ona je navela da Nikolić u tužbi tvrdi da mu je, osim kaljanja ugleda i časti, njenim pitanjem nanet i veliki duševni bol. Aleksandra Jerkov smatra da predsednički kandidat koji tuži narodnu poslanicu samo zbog toga što je pitala kada, gde, kako i pod kojim uslovima je diplomirao šalje jasnu poruku „kako bi Srbija izgledala ukoliko bi on u njoj sutra došao na vlast“. Prema njenim rečima, bilo koji političar u nekoj evropskoj zemlji u ovakvoj situaciji bi pokazao diplomu, obrazložio zbog čega je došlo do zabune i zbog čega je nastala greška u njegovoj zvaničnoj biografiji. „Ovakvom nervozom Tomislav Nikolić pokazuje da je očigledno postalo jasno da će i po četvrti put izgubiti predsedničku trku i da i ovaj put njegova stranka nije dobila dovoljan broj glasova da bi došla na vlast“, rekla je Jerkov. Ona je zapitala kako bi lider SNS, „kada bi eventualno bio izabran za predsednika Srbije, odgovarao na sva ona pitanja za koja smatra da su neugodna, kada tužbom odgovara na pitanje gde je i kada diplomirao“.

STIŽU OTPREMNINE

I ovih dana našem Sindikatu javljali su se naši nekadašnji članovi, a sada „novopečeni“ penzionisani prosvetarski delatnici, kojima, nažalost, i pored isteka zakonskog roka država nije izmirila otpremninu. Kako smo vas nedavno obavestavali, postignut je Sporazum između Vlade Republike Srbije (odnosno resornog Ministarstva prosvete) i Pokrajinskog sekretarijata za obrazovanje, upravu i nacionalne zajednice o transferu sredstava iz republičkog ka pokrajinskom budžetu i, naravno, prema školama koje bi trebale da budu isplatalac ove prinadležnosti. Iako je Sporazum postignut početkom aprila, tek ovih dana treba da otpremnine stignu onima koji na njih i imaju pravo – „novopečeni“ prosvetarskim penzionerima.

Kako smo saznali od pomoćnika pokrajinskog sekretara za obrazovanje, upravu i nacionalne zajednice zaduženog za školske finansije, g-dina Jožefa Kaboka, sredstva su prebačena i nalaze se na školskim računima i biće po dobijanju rešenje koje, između ostalog, sadrži i obračun otpremnine, isplaćena našim bivšim kolegama koji ih očekuju više meseci. Informisani smo da će pomenuta rešenja u srednje škole (pri)stići danas, a u osnovne škole u toku sutrašnjeg dana. Stoga i očekujemo da će se uspostaviti Zakonom utvrđena dinamika i da ubuduće neće biti kašnjenja u isplati otpremnina i da se prošlogodišnja situacija, kada su pojedinci na otpremnine čekali gotovo dve godine, više neće ponoviti.

ОБУКА ЗА УПРАВЉАЊЕ ШКОЛАМА СЕ НАСТАВЉА, О ВИШКОВИМА ЗАПОЧИЊЕ

Завод за унапређивање образовања и васпитања, након што је позитивно оценио семинар Независног синдиката просветних радника Војводине „Важно је (са) знати кога у орган управљања послати“, на наше задовољство обавестио је овај Синдикат да је исти семинар сталног стручног усавршавања наставника, васпитача и стручних сарадника одобрен и за наредне две школске године: 2012/13 и 2013/14. годину. Након кратког застоја у реализацији овог семинара, едукатори НСПРВ ће наставити да реализују семинар сталног стручног усавршавања: „Важно је (са)знати кога у орган управљања послати“ са жељом да помогне квалитетнијем управљању установама образовања и да предупреди будуће спорове који су до сада били толико

присутни, пошто се није јасно знало „ко коси, а ко воду носи“ и пошто су се (пре)често бр-кале надлежности између органа управљања – школског, односно управног одбора и извршног органа – директора, а често и са органима који немају управљачку улогу, као што су савет родитеља и/или ученички парламент и сл.

Синдикат констатује да су високе оцене за досад реализоване семинаре биле најбоља препорука да се овај програм настави. О наставку семинара Синдикат је обавестио Обавештењем ЗУОВ бр. 860-768/2012 од 09. маја о.г. које можете преузети са нашег сајта. Синдикат је за учеснике семинара обезбедио и одговарајућу литературу, коју, уз остале радне материјале, добија сваки учесник Семинара, наравно и сертификат који улази у квоту за продужење лиценце, односно обавезног стручног усавршавања сваког наставника, односно васпитача и стручног сарадника.

Завода за унапређивање образовања и васпитања кандидовао и семинар сталног стручног усавршавања под именом „Листа спаса, а не листа срама“. Овим путем вас обавештавамо да је ЗУОВ прихватио и овај семинар стручног усавршавања и да је реализација овог семинара планирана са почетком нове школске године, дакле од 01. септембра о.г. Надамо се да ће и овим семинаром, као и уосталом са ранија два, Синдикат допринети да се тензије незаконитости и неправилности, ако већ не могу да се искорене доведу на подношљиву меру и да се сам процес утврђивања „технолошких вишкова“ учини транспарентним и у складу са важећом школском легислативом. Тим прешто досадашња искуства указују на велик број неправилности и самовоље од стране школа, односно директора у коме се, нажалост, нису најбоље снашли ни синдикални активисти, а ни сами запослени који тек сада помало и јасно увиђају да је за неке од њих Листа за преузимање једина шанса да им се обезбеде часови из предмета за који су стручни. О свим детаљима обавестићемо вас правовремено и накнадно. И за овај семинар обезбеђена је адекватна стручна литература и други радни материјали, а Синдикат издаје квалификован сертификат за ову обуку. ЗУОВ је Синдикату издао Обавештење бр. 860-782/2012 од 09. маја о.г. којим га обавештава да је одобрен програм сталног стручног усавршавања „Листа спаса, а не листа срама“ и то такође за наредне две школске године: 2012/13 и 2013/14. годину. За све детаље обратите се секретаријату Синдиката.

Почиње и обука за рационализацију запослених

Ценећи питање утврђивања листе запослених (за преузимање) за чимм радом делимично или у целости престаје потреба, као једно од најважнијих питања коме је до сада НСПРВ придавао пажњу у синдикалној едукацији, Синдикат је код Министарства просвете, односно

ЗАВОД ЗА УНАПРЕЂИВАЊЕ
ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА
Број: 860-768/2012
Датум: 9. мај 2012.
Београд, Фабрисова 10

На основу члана 11. ст. 2 Правилника о сталном стручном усавршавању и стицању знања наставника, васпитача и стручних сарадника (*Сл гласник РС*, бр. 13/2012), члана 2 Правилника о измени Правилника о сталном стручном усавршавању и стицању знања наставника, васпитача и стручних сарадника (*Сл гласник РС*, бр. 31/2012) и члана 15 ст. 1 и Правилника Завода за унапређивање образовања и васпитања о об-

разовању и раду комисије за припрему предлога за одобравање, дана 9. маја 2012. Завод доставља

О Б А В Е Ш Т Е Њ Е

учеснику Конкурса за одобравање програма сталног стручног усавршавања наставника, васпитача и стручних сарадника за школску 2012/13. и 2013/14. годину

Независни синдикат просветних радника Војводине 21100 Нови Сад, Модене 5

Обавештавамо Вас да је директор Завода за унапређивање образовања и васпитања, на предлог Централне комисије Завода, донео одлуку о одобреним програмима сталног стручног усавршавања наставника, васпитача и стручних сарадника за школску 2012/13. и

2013/14. годину која садржи и програм

„Важно је сазнати кога у орган управљања послати“

Реализација одобреног програма може да почне најраније 01. септембра 2012. године и траје до 31. августа 2014. године.

Завод за унапређивање образовања и васпитања у складу са Законом о основама система образовања и васпитања и Правилника о сталном стручном усавршавању и стицању знања наставника, васпитача и стручних сарадника проверава остваривање одобрених програма. О начинима праћења остваривања програма Завод ће Вас накнадно обавестити.

С поштовањем,

ДИРЕКТОР

Проф. др Шћејан Уићумлић, с.р.

ЗАВОД ЗА УНАПРЕЂИВАЊЕ
ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА
Број: 860-782/2012
Датум: 9. мај 2012.
Београд, Фабрисова 10

На основу члана 11. ст. 2 Правилника о сталном стручном усавршавању и стицању знања наставника, васпитача и стручних сарадника (*Сл гласник РС*, бр. 13/2012), члана 2 Правилника о измени Правилника о сталном стручном усавршавању и стицању знања наставника, васпитача и стручних сарадника (*Сл гласник РС*, бр. 31/2012) и члана 15 ст. 1 и Правилника Завода за унапређивање образовања и васпитања о об-

о образовању и раду комисије за припрему предлога за одобравање, дана 9. маја 2012. Завод доставља

О Б А В Е Ш Т Е Њ Е

учеснику Конкурса за одобравање програма сталног стручног усавршавања наставника, васпитача и стручних сарадника за школску 2012/13. и 2013/14. годину

Независни синдикат просветних радника Војводине 21100 Нови Сад, Модене 5

Обавештавамо Вас да је директор Завода за унапређивање образовања и васпитања, на предлог Централне комисије Завода, донео одлуку о одобреним програмима сталног стручног усавршавања наставника, васпитача

и стручних сарадника за школску 2012/13. и 2013/14. годину која садржи и програм

„Листа спаса, а не листа срама“

Реализација одобреног програма може да почне најраније 01. септембра 2012. године и траје до 31. августа 2014. године.

Завод за унапређивање образовања и васпитања у складу са Законом о основама система образовања и васпитања и Правилника о сталном стручном усавршавању и стицању знања наставника, васпитача и стручних сарадника проверава остваривање одобрених програма. О начинима праћења остваривања програма Завод ће Вас накнадно обавестити.

С поштовањем,

ДИРЕКТОР

Проф. др Шћејан Уићумлић, с.р.

KONKURS „VELIKA SLIKA“

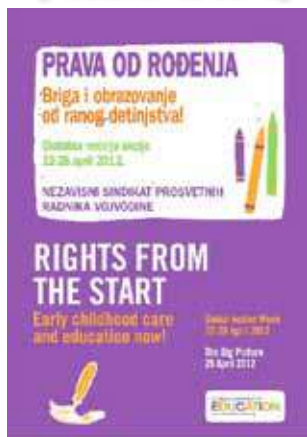
Bojana Vuković i Slađana Vljaković iz OŠ „Nikola Vukićević“ Sombor i grupa učenika iz produženog boravka OŠ „Ivo Lola Ribar“ iz Sombora najbolji na konkursu „Velika slika“

- **Viktoriji Beviz, učenici I-c razreda OŠ „Đuro Salaj“ iz Subotice specijalna nagrada**
- **Salma Elviri iz Subotice, Suzani Sekulić i grupi nastavnika iz ŠOSO „Vuk Karadžić“ iz Sombora zahvalnice**

(Nastavak sa str. 1)

NSPRV je okončao aktivnosti vezane za ovogodišnju Globalnu nedelju akcije „Prava od rođenja: Briga i obrazovanje od ranog detinjstva“ proglašenjem najboljih na likovnom konkursu, u sklopu sličnih konkursa koje su sproveli nastavnici širom sveta i njihovi najmlađi učenici koji su svojim likovnim radovima izneli svoje viđenje prava sve dece na obrazovanje od najranijih uzrasta, pa do zrele dobi. Stručna komisija nastavnika likovne kulture u petak je pogledala brojne, na konkurs pristigle radove i ocenila za najbolji rad rad Bojane Vuković, učenice VI-3 razreda OŠ „Nikola Vukićević“ Sombor, dok je drugu nagradu takođe dobila učenica te škole Slađana Vljaković iz VIII-3. Mentor ovih učenica bila je koleginka Renata Cvetkov. Treću nagradu dobio je rad grupe učenika iz produženog boravka OŠ „Ivo Lola Ribar“ iz Sombora – Svetlane Panzalović, Sare Vukelić, Damjana Pavlović i Mihaila Vadić. Mentori ove grupe učenika su kolegice Kristina Kovačević i Slobodanka Vagić.

Specijalnu nagradu za rad dobila je i Viktorija Beviz, učenica I-c razreda OŠ „Đuro Salaj“ iz Subotice, mentora Sal-

ma Elvire, čiji učenici već godinama, učestvujući na našem i sličnim konkursima osvajaju najveća odličja.

Ceneći trud i rad grupe vaspitača iz somborske ŠOSO sa domom „Vuk Karadžić“ koji su se ovaj put istakli velikim brojem kvalitetnih učeničkih radova, žiri je doneo odluku da za veliki broj prispelih radova ovoj školi dodeli posebno priznanje. Iako ove godine nije bilo literarnog konkursa stalni učesnici na našim tematskim konkursima – učenici OŠ „Avram Mrazović“ Sombor sa mentorkom profesorkom srpskog jezika Suzanom Sekulić poslali su nam više kvalitetnih radova koji zaslužuju da ih pročitate pa ih stoga i objavljujemo. Koleginici Sekulić je takođe dodeljene posebna zahvalnica za učešće na svi dosadašnjim konkursima NSPRV.

Svim učesnicima na konkursu, njihovim predmetnim nastavnicima i mentorima, kao i svim kolegama koje su na bilo koji način podržale aktivnosti ovogodišnje Globalne nedelje akcije zahvaljujemo na učešću i poručujemo da će za one koji ovaj put nisu bili nagrađeni već sledeća prilika biti Svet-ski dan učitelja, 10. oktobar.

ПРАВА ОД РОЂЕЊА

Био је тмуран мајски дан када су моје мале очи угледале светлост дана. Падала је киша, и ником се није толико живело као мени.

Све је око мене било шарено и весело, а ја сам била мали човек. Мазили су ме и пазили, показивали своју неизмерну љубав, посебно моји родитељи. Нисам тада знала, да сам неко. Људско биће које има своја права. Право да се играм, скачем, трчим, плачем и када треба и кад не треба, растем. Право да учим, идем у вртић, школу, биоскоп.

Нека деца су ускраћена за добре и лепе ствари у животу, али и за то је неко крив, њихови родитељи, можда. Али и они имају право на нормалан живот, срећан дом и породицу.

Како да њима помогнемо да и они уживају у свом детињству, у својим правима? Многа деца су гладна, боса и гола, трчкарају по улицама пуним непријатних изненађења, а не знају да и они имају право на играчке и мир.

Срећна сам што имам „ПРАВА“, али и та „ПРАВА“ морају да имају границе, а граница за права су „ОБАВЕЗЕ“.

Ана Лукић V₃
ОШ „Аврам Мразовић“ Сомбор

ПРАВА ОД РОЂЕЊА

Од рођења има права,
пуно их је попут мрва.
Мораш своја права знати
да не виче на тебе мати.

Имаш право на срећу,
добар живот, пажњу већу.
Имаш право на детињство
и на дечије другарство.

Право имаш на скоро све,
много зависи само од тебе.
Покушај да оствариш сневе,
имаш право на покушаје нове.

Сандра Пословски V₂
ОШ „Аврам Мразовић“ Сомбор

ПРАВА ОД РОЂЕЊА

Дечија права морамо добро знати,
ако се нешто деси, да кажемо тати.

Нико нас не сме малтретирати,
не смеју нас ни старији дирати.
О томе свему учимо и у школи,
коме се обратити кад ти занесе боли.
Деца не смеју насиље трпети,
о томе морају отворено говорити!

Драјана Вукелић V₁
ОШ „Аврам Мразовић“ Сомбор

ПРАВА ОД РОЂЕЊА

Ја стичем право чим се родим
да слободан живот водим.
Кад ме боли, жуља нешто,
ја хоћу да се гласно дерем!
А на лето, да се зна, по дединој
разгранатој трешњи да се верем!
Јасно ми је да не смеју да ме туку,
а ни за рођендан за уши да ме вуку!
Јесам мали, али нећу бити довека,
знам своја права док растем у човека!

Немања Терзић V₂
ОШ „Аврам Мразовић“ Сомбор

боравка Слободанке Вагић и Кристи-
не Ковачевић, они који су тек ушли у
свет образовања цртали су своје им-
пресије о њему, кредама на хамеру,
групно коригујући једни друге. Након
два школска часа проглашени су и победници:

I место: Светлана Панзаловић, Сара Вуке-
лић, Дамјан Павловић, Михаило Вадич – гру-
па из продуженог боравка; ментори: Кристина
Ковачевић и Слободанка Вагић

II место: Ива Чичовачки, Јана Вранић, Се-
лена Хостић, Радмила Мазалица - Iд; ментор:
Рајко Мирановић

III место: Софија Пробојчевић, Ана Бадови-
нац, Изабела Видаковић, Милица Лазић – гру-
па из продуженог боравка; ментори: Кристина
Ковачевић и Слободанка Вагић

Најбољима су подељене награде које
је обезбедио НСПРВ ОШ „Иво Лола Рибар“,
а сви учесници су добили по оловку и цепни
календар са знаком НСПРВ.

У ШОСО „Вук Караџић“ радно и парадно

Усклопу обележавања Глобалне недеље акције од 22 до 28. априла 2012. год. која је посвећена бризи и образо-
вању од раног детињства, НСПРВ Школе за основно и
средње образовање са домом „Вук Караџић“ Сомбор, 26.04.2012.
год прикључно се акцији израдом прикладног панона („Велика
слика“) и одржавањем ликовне креативне радионице на тему:
„Док читам растем“. У реализацији радионице учествовала су
деца млађег школског узраста смештена у domu школе.

Госпођа Мира Јовићевић, начелница за финансије Градске уп-
раве Града Сомбора радо се одазвала позиву да учествује у ре-
ализацији предвиђених активности. У разговору са децом пренела
део свог искуства везаног за прве школске дане и период раног
детињства. Са посебном радношћу присећала се драгих особа из
њеног окружења које су јој помогле да савлада прве тешкоће и
изгради позитиван став о важности даљег школовања.

Након реализованих активности уприличено је заједничко
дружење уз сокове и слаткише.

„Велика слика“ насликана и у ОШ „Иво Лола Рибар“ Сомбор

Поводом обележа-
вања „Глобалне не-
деље активности“
25.04.2012. године у ОШ „Иво Лола Рибар“
је у просторијама продуженог боравка школе
направљена „Велика слика“. У прављењу „Ве-
лике слике“ учествовали су најбољи цртачи
из четири одељења првог разреда и три групе
из продуженог боравка, укупно 28 ученица и
ученика.

Под будним оком наставнице ликовне култур-
е Сање Медић и васпитачица из продуженог

PREDŠKOLCIMA KNJIGE O DEČJIM PRAVIMA

Knjiga "Dete ima pravo da zna svoja prava" podeljena je 14. maja u limanskom vrtiću "Novosadančce" deci predškolskog uzrasta. Već šestu godinu Vlada Vojvodine štampa ovu knjigu i poklanja je deci koja na jesen treba da krenu u školu. Podsekretarka pokrajinskog sekretarijata za socijalnu politiku Novka Mojić rekla je da knjiga sadrži preprav-

ljenu konvenciju UN-a o pravima deteta. Uz adekvatne ilustracije i stihove ova knjiga nabraja i objašnjava sve članove konvencije. Mojićeva dodaje da je knjiga namenjena kako deci tako i njihovim roditeljima da bi i oni bili što bolje upoznati sa pravima dece. Štampana je u tiražu od oko 20.000 primeraka od čega novosadska Predškolska ustanova „Radosno detinjstvo“ dobija nešto manje od 3.500 primeraka. Knjiga je štampana na svim jezicima koji su u službenoj upotrebi na teritoriji Vojvodine, kao i na romskom jeziku.

Bojana Vuković VI-3
OŠ "Nikola Vučković" Sombor

I mesto

Viktorija Beviz I-c
OŠ "Đuro Salaj" Subotica

Specijalna nagrada

Slađana Vlatković VIII-3 OŠ "Nikola Vučković" Sombor

II mesto

Svetlana Panzalović, Sara Vukelić,
Damjan Pavlović i Mihailo Vadić
(grupa učenika iz prodžetne boravka)
OŠ "И.Л. Рибар" Сомбор

III mesto

NASTAVNICI – OBNOVITE METODIKU

Piše: *Slavko Stojanović**

Ponovo sevaju noževi oko škola. Do kada će se to ponavljati? Institut za pedagoška ispitivanja nas obaveštava da se nastavnici ne smatraju odgovornim za neuspeh daka.

Ovih dana roditelji dobiše od nastavnika priručnike za roditelje, iz kojih će zajedno sa ministrom, direktorom, pedagogom, psihologom, nastavnikom – profesorom učiti sve o nasilju i za domaći zadatak ispuniti upitnik sa afirmativnim pitanjima uz pitanja dileme o nečemu što tek treba da se preduzme. Nadamo se da će sledeći priručnik biti o drogi (u koliko nije prošao) a potom i priručnik o obrazovanju onih koji obrazuju, vaspitavaju, uče đake, dok je teže pretpostaviti da će se pojaviti i priručnik povodom određenog predmeta, likovnog na primer.

Stiče se opšti utisak da su roditelji glavni krivci za sve i škola ili društvo hoće pametne roditelje. Odlično, to je i strategija obrazovanja do 2020. godine – razvoj opšte kulture kao cilj obrazovanja – o čemu se piše ovih dana. No da skratimo ovaj većiti problem obrazovanje-vaspitanje.

Roditelji kao i „vrapci“ saznaju sve i o svemu, pa i predavačima. Suvišno je naglašavati da su roditelji većito bili aktivni i da čak neupadljivo utiču i na drugu decu iz šire porodice i svojih prijatelja i komšija povodom dobrog vladanja i pri pomoći u učenju. Ali, roditelji hoće da plaćaju dodatne časove za

usavršavanje znanja svoje dece iz određenog predmeta iz kojeg imaju vrlo dobre i odlične ocene, a ne nadoknadu za nečiji nerad i za dobijanje prelazne.

Roditelji su reagovali i prilikom uočavanja eventualnih propusta u vaspitanju ili programu kao što je i sledeći primer. Naime, udžbenik Muzička kultura 4. za 4. razred osnovne škole, koji je izdao beogradski Zavod za udžbenike, poseduje i ce-de kao zvučni muzički dodatak. U poglavlju knjige Slušanje muzike nalaze se narodni instrumenti, gde se pod rednim brojem 31 predstavljaju gusle uz pesmu „Dim se vije na vrh Čakora“, na albanskom jeziku. Iako je ovde u pitanju predstavljanje instrumenata, nije trebalo da pesma bude na albanskom jeziku, u istom razredu se uči narodna pesma „Stari Vujadin“, a opšte je poznato da naše narodne, epske-junačke pesme imaju i određenje – guslarske. Ko se to ovako sa nama našalio. Tačnost potvrđuje knjiga sa muzičkim prilogom.

U međuvremenu, molim ministra da zabrani prodaju, trgovinu i uvoz svih noževa, bodeža, skakavaca sa oštricama – oštrim vrhovima, na svim tezgama, pijacama i oko njih, buvljacima, kioscima i prodavnicama. Organizovati jednu ili dve provere godišnje u školama, bar ručnim detektorom na ulazu i sprečiti eventualno unošenje noževa.

*roditelj

DA LI SE BAŠ SVI RAZUMEJU U ŠKOLSTVO?

Piše: *Miodrag D. Ignjatović**

Već nedeljama „Politika“ otvara svoje stranice za „šarena“ mišljenja o našem školstvu i to – povodom, a na sreću, još uvek „radne“ strategije obrazovanja u Srbiji. Pisci „predložka“ strategije, nema sumnje, „žive“ u obrazovanju, a i s obrazovanjem, već decenijama. Ali, školstvo, kao temeljni pravac razvoja civilizacije, a i uslov napretka, toliko je složen fenomen da „pameti nikad dosta“! Treba, kako se kaže, „vek provesti“ u školi ili sa školstvom pa davati, i to s mnogo obazrivosti, zaključke. Na primer: da je srpsko školstvo proizvođač „škarta“, jer, zaboga svega od 20 do 30 odsto su proizvodi vredni pažnje. Ili da je srednje školstvo uzročnik neuspeha naših studenata i slično. Jedino sa čim se bezrezervno moramo složiti je: da je školstvo, oduvek, a posebno u društvenim sistemima, koje karakteriše ideološko jednodmlje, manje ili više na „krivom putu“.

Srbija je, i za to samo pet-šest decenija, promenila više državno-partijskih formacija. To je, naravno, dovelo do kidanja svih mogućih spona iz-

među „onog pre“ i „onog sada“. Svaka stranka radikalno menja i koncept a i nosioce, pa i „filozofiju“ obrazovnog sistema.

Dilema „opšte“ i „stručno“ obrazovanje još i dan-danas nije razrešena. U vreme kritike „usmerenog“, jedan od tvorca sadašnje srpske strategije, cenjeni profesor dr Ivan Ivić, „dokazao“ je da su gimnazijalci bolji studenti ali – samo na uzorku prve godine studija; dr B. Kovačević je, metodološki ispravnije, izučio i potonje godine studiranja i doveo u pitanje takve ocene.

Još od stare Grčke obrazovanje je bilo „muka“ svakog sistema, pa se oko njega ne bi trebalo da roje nekompetentni, niti bi svaka pobjednička partija trebalo da gura u zapečak iskustvo i znanje „bivših“. Dana upravo život, a i mladi, traže realizam u školstvu praksu za konkretan

rad, a ne „brda“ znanja jer neće svi biti naučnici, a otpor visokom školskom biznisu, u uslovima kada se kod nas vrednuje diploma a ne kvalitet stečenog znanja, trebalo bi baš u strategiji obrazovanja da bude izričito naglašeno.

Odavno važi izreka da se u Srbiji „svi razumeju u sport i školstvo“, nažalost! Kroz prosvetne organe, ministarstvo, pedagoške službe i školske odbore prodefilovalo je bezbroj stranačko-partijskih kadrova uglavnom samo zato – što su to što su! Molba za cenjenu „Politiku“: umesto „šarenih“

stavova i mišljenja otvorite stranice za one koji su u školstvu „vek vekovali“. Srbija u sve, pa i u školstvo, mora da uvede – govor istine!

*bivši pomoćnik ministra prosvete i savetnik

DRUŠTVENO-MORALNE VREDNOSTI I VASPITANJE

Piše: *prof. dr Jovan Đorđević**

Pozivaju se svi potencijalni kriminalci, pripravnici i početnici od sedam do sedamdeset sedam godina – ubice, otmičari, ucenjivači, provalnici, psihopate i sitni džeparoši da se uključe u najsavremeniju nastavu, koja se održava svakog dana u okviru filmskog programa od 0-24 sata na većini TV stanica. Već u prvom minutu dvojica upucana, tri obešana, nož pod gušu, krvi do kolena, automobil je već eksplodirao...

Zastupljeni su svi žanrovi, bogat program omogućuje osposobljavanje kadrova za raznovrsne aktivnosti – otmicu dece bogataša, kako postati vođa lokalne bande, plaćeni ubica, opljačkati banku, a bliže informacije se mogu dobiti u preporučanim filmovima u nedeljnim televizijskim programima. Urednici filmskog programa, reklamirajući trilere i horore u ogromnim količinama pokreću najniže strasti, pokazujući put kako se postaje „žestok momak“. Od ovolike količine nasilja, zaboli i stomak

i glava. I triler i horor može biti zabavan, ali samo dobar i u podnošljivim količinama...

Televizijski program ima i te kako važnu ulogu u procesu vaspitanja, ali urednici filmskog programa, (pa i nekih drugih) do tog saznanja na putu svog obrazovanja nisu stigli.

Za to vreme, dušebrižnici za mentalno i fizičko zdravlje omladine upozoravaju na porast kriminala, pribegavajući onom što im je lako, a ne skupo, - neprekidnom prozivanju samo roditelja i škole, jer su po njima oni jedini krivci za sva nepočinstva mladih ljudi. Postoji li još neka institucija u ovoj zemlji koja bi se mogla osetiti prozvanom i odgovornom za porast agresije u školama, na stadionima i na ulici?

Postoji li neka crta zdrave pameti i dobrog ukusa u kreiranju TV programa ispod koje se ne može, ili je baš sve dozvoljeno? Očito ne postoji, i to ni u čemu, pa smo tu gde smo.

Sva ta navodno velika briga za omladinu i njeno

mentalno i fizičko zdravlje liči na priču o carevom novom odelu, a car je ipak bio go. A, da su za sva devijantna ponašanja krivi samo roditelji i škola – „neće da može“ – što bi rekao Šojić.

*Srpska akademija obrazovanja

НАСТАВНИЦИ ЋЕ ДОБИЈАТИ ОТКАЗЕ ЗА ЛАЖИРАЊЕ МАТУРЕ

Од ове године на завршном испиту свака школа имаће наставника који је одговоран за цео процес прегледања и бодовања тестова. Они ће морати да потпишу изјаву да у сваком погледу гарантују за регуларност бодовања завршног испита. То значи да ће се свако исправљање резултата тестова сматрати тежим прекршајем радне обавезе и наставник-оцењивач аутоматски ће остајати без посла. Ово је само једна од мера која је предвиђена изменама приручника за спровођење завршног испита, а све у циљу да се не понови оно што се десило у 80 школа које припадају школским управама у Краљеву и Лесковцу а у којима су лажирали резултати прошлогодњег завршног испита. - План да оцењивачи потпишу изјаву је само једна од мера која ће бити предузета како би се обезбедила регуларност мале матуре. Мандат супервизора биће проширен. Осим што прати сам завршни испит, он ће од ове године присуствовати и прегледању тестова. Такође, предвиђено је да се и наставници из средњих школа укључе као оцењивачи. Директори који су одговорни за припрему, организовање и спровођење мале матуре тестове ће морати да чувају најмање годину дана - каже Драган Банићевић, директор Завода за вредновање квалитета образовања и васпитања, установе која је задужена за контролу спровођења завршног испита. У Министарству просвете и науке кажу да се ове године други пут организује мала матура а и да ће се сигурно сретати са низом нових проблема који се морају решавати. Пропусти и грешке који су уочене на прошлогодњем тестирању биће исправљени, а из министарства најављују још новина како би била обезбеђена максимална регуларност завршног испита.

ДОЗВОЛУ ЗА РАД ДОБИЛО 35 ВИСОКИХ ШКОЛА

После пет година високе школе струковних студија поново пролазе проверу квалитета. Од 50 високих школа које су поднеле документацију, одлуком Акредитационе комисије, дозволу за рад добило је 35, 13 је добило акт упозорења, док је за две школе одлука одложена. Акт упозорења добиле су: Београдска пословна школа, Висока пословна школа у Чачку, Висока хотелијерска у Београду, Високе школе за образовање васпитача у Алексинцу, Гњилану са привременим седиштем у Бујановцу, Сремској Митровици, Вршићу, Пироту и Крушевцу, затим Висока технолошка школа у Аранђеловцу, Високе техничке школе у Трстенику, Звечану и Пожаревцу. У Школи у Пироту кажу да су добили акт упозорења за специјалистички програм. Одложене су одлуке о акредитацији Високе спортске и здравствене школе у Београду и Високе економске школе Пећ - Лепосавић.

Сви студенти школовање настављају у школама у којима су уписани, док се будућим бруцошима саветује да уписују само акредитоване програме. У Акредитационој комисији кажу да већина школа може да уклони проблеме до уписа.

У Акредитационој комисији кажу да је управо недостатак професора највећи и најчешћи проблем. Председник Акредитационе комисије проф. Вера Вујчић Ковачевић каже да је минималан број наставника у сталном радном односу који установе мора да запошљава двадесет. „Неке мање школе струковних студија једноставно немају довољан број наставника и оне морају да виде шта ће тим поводом да ураде. Дакле у том случају се ради ипак о активима упозорења на шест месеци зато што је та процедура избора наставника дужа процедура“, објашњава проф. Вера Вујчић Ковачевић. „У неким случајевима су мањкавости биле то што су установе уписивале и два пута више студената него онолико за колико су биле акредитоване, дакле оне ће морати да дају одговор на то питање, зато што се тиме заиста крше сви акредитациони стандарди, у неким случајевима проблем је био и простор“, каже проф. Вера Вујчић Ковачевић.

СВАКО ЋЕ МЕЊАТИ ВИШЕ ПРОФЕСИЈА

Током радног века у будућности свако ће мењати по неколико професија, закључак је конференције министара образовања у Букурешту. На конференцији министара земаља које примењују Болоњску декларацију Србија добила нижу оцену него пре три године. У блиској будућности свако ће у току радног века морати да промени неколико професија, па је за студенте важно да када дипломирају, не мисле да су за читав живот завршили са образовањем, један је од закључака конференције министара образовања у Букурешту. За младе људе пресудно је да су свесни тога и да још током школовања науче да решавају проблеме, а да учење напамет избегавају, рекао државни секретар Министарства просвете и науке Радивоје Митровић по завршетку конференције. „Европски простор тренутно је највише концентрисан на квалитет високог образовања, мобилност студената и заједнички оквир квалификација, који људима треба да омогући кретање приликом запошљавања, без икаквих препрека“, рекао је Митровић. Митровић је нагласио да универзитети и државе које не понуде квалитетно образовање, неће бити интересантни чак ни за најближе окружење, јер је образовање шанса и један од кључних фактора за излазак целог света из кризе. „Ако студент послуша један или два семестра на пример у Загребу, и када се врати, ако то не може да му се призна, онда нема мобилности“, рекао је Митровић. „Управо признавање звања и квалификација стечених на другим универзитетима током привременог боравка, изазов је који очекује све земље Болоњске декларације“, истакао је Митровић.

У Букурешту на конференцији министара земаља које примењују Болоњску декларацију, Србија је добила оцену 3.11, нижу него пре три године.

ВИШЕ ОД 36 ОДСТО ДОКТОРАНАТА ПЛАНИРА ДА НАПУСТИ ЗЕМЉУ

Српска научна дијаспора броји десетак хиљада истраживача који раде на познатим научним институцијама широм света, али је мало њих ангажовано на докторским студијама у нашој земљи. Постоје многобројни модалитети за њихово ангажовање који су у свету добро познати. Једно од највише примењиваних су „сабатинал“. Међутим, систем високог образовања у Србији је затворен, занемарљив је број заједничких студијских програма са страним универзитетима и број страних студената, а мобилност како наставника, тако и студената, веома је малог обима. Предложеној стратегији образовања, у којој је подизање нивоа конкурентности српске привреде и развој иновативности непосредна веза између докторских студија и привреде, треба свакако подржавати. За похвалу је стратешко опредељење да ће докторске студије – поред истраживачких знања и вештина – студентима давати компетенције за рад у високом образовању, јавном сектору и привреди.

Предложена стратегија сугерише да после 2020. године више од 40 одсто доктора наука треба да настави своју каријеру у неакадемском сектору. Кроз сарадњу компанија, државе и академског сектора у областима: фабрике будућности, енергетска ефикасност и обновљиви извори енергије, развој аграра, то јест технолошке платформе за производњу хране – треба створити нову генерацију доктора наука оспособљених и за развој нових технологија и за ефикасни трансфер технологија и њихово укључење у производни систем Србије. Малим и средњим предузећима и другим привредним субјектима треба омогућити да под повољним пореским олакшицама запошљавају докторе наука и улажу у истраживања кроз докторске студије. Проблем је, међутим, у томе што доктори наука нису препознати на тржишту радне снаге као ресурс за обављање послова највишег нивоа знања и вештина.

Према недавно објављеним подацима Удружења студената докторских студија и младих истраживача Србије, 64 одсто студената докторских студија у Србији сматра да нема перспективе у земљи, а више од 36 одсто озбиљно планира да напусти Србију. Истраживање тог удружења је показало да скоро половина анкетираних нема посао и сматра да ће га тешко пронаћи. У анкети о стању на докторским студијама у Србији учествовало је 577 студената докторских студија, што је приближно десет одсто од укупног броја студената на докторским студијама у Србији.

ŽIVI SE SVE TEŽE

Zarade po zaposlenom (u martu) voze u leru • Srednji sloj ima platu 40.000 dinara • Više od 1.000 evra prima svega 30.000 građana Srbije • Sa manje od 200 evra mesečno kako tako preživljava više od dva miliona ljudi • Lajkovčanima plata najviše vredi Sa prosečnom platom od oko 40.000 dinara teško se pokrivaju svi životni troškovi • Najviše novca odlazi za hranu i račune

Prosečna zarada isplaćena u martu 2012. godine u Republici Srbiji iznosi 56.125 dinara. U odnosu na prosečnu zaradu isplaćenu u februaru 2012. godine, nominalno je veća za 1,1%, a realno je ostala ista.

Prosečna zarada bez poreza i doprinosa isplaćena u martu 2012. godine u Republici Srbiji iznosi 40.562 dinara. U odnosu na prosečnu zaradu bez poreza i doprinosa isplaćenu u februaru 2012. godine, nominalno je veća za 1,4%, a realno je veća za 0,3%.

Ulagodni život u Srbiji vodi svega 0,5 odsto građana, dok više od trećine odraslih nema ni prosečnu republičku zaradu. Na listi onih koji jedva sastavljaju kraj s krajem nalazi se čak 2.173.933 imena. Među njima su najstariji, koji ne dobacuju

ni do prosečnih iznosa penzija, ali i radnici koji ne primaju nikakvu platu ili dobijaju minimalac, nezaposleni, socijalno najugroženiji... A takvih je, potvrđuje Suzana Paunović, pomoćnik ministra za socijalnu zaštitu, sve više. „Pre nepunu deceniju od državne pomoći živelo je 116.000 građana, a u prvom tromesečju ove godine pomoć je primalo čak 225.000“ - kaže ona, i dodaje da je „poseban problem to što sve više građana u sistemu socijalne zaštite ostaje godinama umesto da iz njega izađe čim kriza prođe“. Skromne ali redovne plate čine se nedostiznim za one koji žive od socijalne pomoći.

S druge strane, spisak bogataša je veoma kratak, i na njega se ulazi samo po jednom osnovu - plati koja premašuje 158.199 dinara. U Poreskoj upravi kažu da je takvih 20.000, dok se preostalih 10.000 nalazi negde između ovih, za većinu nedostiznih, plata od preko 1.000 evra.

Međutim, sindikalni ekonomski analitičari smatraju da je ipak broj bogataša bar dva (i više) puta veći od zvanične statistike, jer „mnogi kriju svoja astronomska primanja“, dok, s druge strane, ne dovode u pitanje u statistiku koja se tiče siromašnih, jer „niko nema koristi od prikrivanja bede“.

Analitičari podsećaju i da su 1981. dobijana naređenja „odozgo“ da preduzeća primaju više radnika nego što je bilo potrebno, pa je već tada bilo pola miliona viška radne snage. „Sankcije i krize uticale su na to da je već 2000. višak među zaposlenima bio 1,6 miliona ljudi, pa smo i danas, posle mnogobrojnih otpuštanja, u situaciji da

Period mart 2011 - mart 2012.

Prosečna zarada isplaćena u martu 2012. godine u Republici Srbiji, u odnosu na prosečnu zaradu isplaćenu u martu 2011. godine, nominalno je veća za 13,1%, a realno je veća za 9,6%.

Prosečna zarada bez poreza i doprinosa isplaćena u martu 2012. godine u Republici Srbiji, u odnosu na prosečnu zaradu bez poreza i doprinosa isplaćenu u martu 2011. godine, nominalno je veća za 13,4%, a realno je veća za 9,9%.

nego meštani u gradovima sa skromnijim platama.

Juneće meso, kaže statistika, najskuplje je u Užicu. Tamo kilogram košta 590 dinara. Prosečna plata u ovom gradu, međutim, niža je od republičke sredine. Iznosi 37.223 dinara. Najjeftiniju junetinu kupuju Zaječarci i Zrenjaninci - 429 dinara.

900.000 radnika efikasno radi, a 800.000 je čist višak.”

Gradani Merošine primaju u proseku tri puta manju platu od žitelja Lajkovca, ali na pijaci i u radnjama hranu ne plaćaju tri puta manje. Kada se ukrste statistike, reklo bi se da su u najboljem položaju zaposleni u ovom mestu kraj Lazarevca i Kostolcu. Primaju najveće prosečne zarade od oko 67.000 dinara, a osnovne namirnice plaćaju često manje

A prosek im je svega oko 1.000 dinara manji nego u Užicu. Užičani, koji nisu pri vrhu po zaradama, po cenama svakako jesu. Oni najskuplje plaćaju i piletinu - 300 dinara po kilogramu. Pileće meso najjeftinije je u Kragujevcu - 211 dinara, a njihova prosečna plata je oko 500 dinara manja nego u Užicu.

„Plata mi je 27.000 dinara, a cene su kao u Beogradu. Junetinu, i to sa kostima, ne možeš da nađeš ispod 500 dinara, a ništa nije jeftinija ni svinjetina. Sreća je što je pijaca ipak jeftinija nego u velikim gradovima. Ima seljaka koji ne proizvode mnogo. Kad ne ide prodaja, spuštaju cenu da bi izvukli bilo šta“, žali se Milena P. iz Vranja. Da se trgovci ne upravljaju mnogo standardom, pokazuje i primer Merošine. To je mesto na samom dnu lestvice po primanjima - prosečna plata u martu je bila 21.386 dinara.

Kilogram juneće rozbratne košta 490 dinara. Skoro isto koliko i u Subotici, koja ima prosek od 36.164 dinara. Manje od njih plaćaju žitelji Kostolca, koji su među najplaćenijima. Kilogram ovog mesa kupuju po ceni od 440 dinara. Ako je za utehu, građani Merošine mogli bi povoljnije nego većina da dodu do telećih kotleta. Kilogram je tamo 600 dinara. Najskuplja je teletina u Sremskoj Mitrovici i Kragujevcu - dostiže gotovo 800 dinara. Plate su im daleko od maksimuma - oko 37.000 dinara.

Pijaca nešto više prati standard kupaca. Cene povrća najpovoljnije su u Nišu. Najveće su u Beogradu i Šapcu. Nišljije krompir plaćaju 20 dinara po kilogramu, a Beogradani i Šapčani oko 50 dinara.

Period januar/mart 2011 - januar/mart 2012.

Prosečna zarada isplaćena u periodu januar-mart 2012. godine u Republici Srbiji, u odnosu na prosečnu zaradu isplaćenu u periodu januar-mart 2011. godine, nominalno je veća za 10,9%, a realno je veća za 6,1%.

Prosečna zarada bez poreza i doprinosa isplaćena u periodu januar-mart 2012. godine u Republici Srbiji, u odnosu na prosečnu zaradu bez poreza i doprinosa isplaćenu u periodu januar-mart 2011. godine, nominalno je veća za 11,2%, a realno je veća za 6,4%.

jeftinija nego u velikim gradovima. Ima seljaka koji ne proizvode mnogo. Kad ne ide prodaja, spuštaju cenu da bi izvukli bilo šta“, žali se Milena P. iz Vranja. Da se trgovci ne upravljaju mnogo standardom, pokazuje i primer Merošine. To je mesto na samom dnu lestvice po primanjima - prosečna plata u martu je bila 21.386 dinara.

	Potrošačka korpa		Neto prosečna plata	
	prosečna	minimalna	din	€
2008.	45.115	23.908	32.746	369,59
2009.	47.782	25.183	31.733	330,90
2010.	52.701	25.821	34.142	323,62
2011.	55.657	29.648	38.363	366,76

Inflacija u granicama predviđanja

Indeksi potrošačkih cena (inflacija) se definišu kao mera prosečne promene maloprodajnih cena robe i usluga koje se koriste za ličnu potrošnju. Cene ovih proizvoda i usluga u martu 2012. godine, u odnosu na februar 2012. godine, u proseku su povećane za 1,1%. Potrošačke cene u martu 2012. godine, u odnosu na isti mesec 2011. godine, povećane su za 3,2%, dok su u odnosu na decembar 2011. godine povećane za 2,0%. Posmatrano po glavnim grupama proizvoda i usluga klasifikovanih prema nameni potrošnje u martu 2012. godine, u odnosu na prethodni mesec, najveći rast cena zabeležen je u grupama Transport (3,7%), Hrana i bezalkoholna pića (1,4%), Stan, voda, električna energija, gas i druga goriva i Nameštaj, pokućstvo i tekuće održavanje stana (za po 0,8%), Zdravstvo i Restorani i hoteli (za po 0,4%). Pad cena zabeležen je u grupama Rekreacija i kultura (-1,5%), Komunikacije (-0,3%) i Odeća i obuća (-0,2%). Cene ostalih proizvoda i usluga nisu se bitnije menjale.

Srbi troše tri puta više na hranu nego u EU

Domaćinstva u Evropskoj uniji u proseku najviše troše na komunalije, dok u Srbiji preko 40 odsto kućnog budžeta odlazi na hranu, što je tri puta više nego u EU, preneo je danas portal EurActiv Srbija. Prema podacima Evropskog statističkog zavoda Eurostat objavljenim u “Godišnjaku 2012”, a koji se odnose na 2010, Evropljani na plaćanje računa za stanarinu, vodu, struju i gas troše četvrtinu kućnog budžeta. Podaci pokazuju da Evropljani isto troše na hranu i prevoz, po 13 odsto budžeta domaćinstva. Prema računici Republičkog zavoda za statistiku, u Srbiji na komunalije otpada 16 odsto lične potrošnje domaćinstava. Za komunalije najviše izdvajaju Danci (29,8 odsto), dok se na hranu najviše troši u Litvaniji (26,4 odsto), Malti (15,5), Portugalu (16,9) i Rumuniji (29,1 odsto). Na usluge restorana i hotela najmanje su potrošili Litvanci i Poljaci - manje od tri odsto potrošnje, a najviše Španci - 17 odsto budžeta domaćinstava. U budžetima domaćinstava u Srbiji, za odlazak u restorane se izdvaja manje od dva odsto. Mađarska je vodeća na listi zemalja koje najmanje troše na odeću i obuću sa tri odsto u strukturi potrošnje domaćinstva, dok najviše troše Česi, Italijani i Litvanci - osam odsto. U strukturi potrošnje srpskih domaćinstava, na kupovinu odeće i obuće otpada 4,8 odsto. Prema podacima Republičkog zavoda

za statistiku, domaćinstva u Srbiji koja u proseku imaju skoro tri člana u 2011. godini su mesečno raspolagala sa skoro 52.000 dinara.

S platom od oko 40.000 dinara, prosečna novosadska porodica ne može da pokrije sve troškove. Najveći deo novca izdvaja se za hranu, zatim za komunalne usluge, struju, vodu, telefon i internet, pa tako za kupovinu knjiga ili odlazak u pozorište gotovo da ništa ne ostane. Potrošačka korpa trenutno vredi malo više od 62.000 dinara, što znači da je za njeno pokriće potrebna čak jedna i po prosečna zarada. S druge strane, postoje zamerke na račun sadržaja potrošačke korpe, odnosno sugestije da ona ne obuhvata sve što je potrebno jednoj porodici. Zanimljivo je i da se potrošačka korpa određuje prema potrebama tročlane, a ne, kao što je nekada bio slučaj, četvoročlane porodice. Statistički gledano, udeo hrane u potrošačkoj korpi je 40 odsto, alkoholna pića i duvan imaju udeo od bezmalo 6 odsto, za stanovanje, vodu, struju i gas odlazi oko 20 odsto, dok izdvajanje za obrazovanje zauzima manje od jedan odsto. Takođe, ekonomska kriza učinila je da ljudi gotovo i zaborave na štednju. Nekada se od svake plate izdvajao novac za „crne dane“, sada je ta praksa ukinuta. „O tome i ne razmišljamo. Kao ni o letovanju, ovo će biti druga godina kako ne idemo na more. Mađa, dobro je da smo u situaciji da pokrijemo osnovne troškove, odnosno da ne ulazimo u velike dugove. Ono o čemu smo suprug i ja nedavno razmišljali jeste da ispišemo decu iz vrtića, pa da baka dolazi da ih čuva, ali smo ipak odustali od toga“ - kaže naša kolegica Jelena.

Dnevno po 600 dinara

Gradani dnevno, u proseku, u supermarketima pazare robu u vrednosti od 600 dinara. Za tu sumu mogu se kupiti samo najosnovnije namirnice: hleb, jogurt, mleko, pileće meso i po kilogram krompira i jabuka.

Za sport i jezike i do 10.000 dinara

Poslednjih godina dosta novca se izdvaja i za dečje vannastavne aktivnosti. Najčešće je reč o sportskim aktivnostima, zatim slede škole jezika, pa muzičke i dramske aktivnosti. U tu svrhu roditelji mesečno izdvajaju, u proseku, 10.000 dinara.

ДИСЦИПЛИНСКА ОДГОВОРНОСТ ЗАПОСЛЕНОГ У ШКОЛИ

Питање: Запослени у основној школи извршио је повреду радне обавезе, због чега је закључком директора против њега покренут дисциплински поступак. Против тог закључка запослени је поднео приговор школском одбору, у складу са упутством о правном средству које му је дато.

Какву одлуку треба да донесе школски одбор, с обзиром на то да је наступила застарелост покретања дисциплинског поступка?

Одговор: Према одредби члана 142. став 2. Закона о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС“, бр. 72/09 и 52/11) дисциплински поступак против запосленог покреће се писменим закључком директора, који садржи податке о запосленом, опис повреде забране, односно радне обавезе, време, место и начин извршења и доказе који указују на извршење повреде. Иста одредба прописује да против тог закључка приговор није допуштен. Разлог за непосредна правна заштита против закључка о покретању дисциплинског поступка јесте у томе што се тим актом не одлучује о правима, обавезама или одговорностима запосленог, него се само покреће поступак у којем ће се донети одлука о његовој одговорности, одлука против које, разуме се, запосленом припада правна заштита.

Мишљења смо да, из наведених разлога, школски одбор треба да одбаци поднети приговор, као недопуштен. Истовремено, директор треба да донесе решење о обустављању дисциплинског поступка због застарелости.

Уколико се, пак, школски одбор (погрешно) упусти у мериторно одлучивање о приговору, полазећи од тога да га је запослени поднео на основу упутстава о правном средству, он може да донесе само једну одлуку – одлуку о усвајању приговора и поништењу закључка о покретању дисциплинског поступка, због тога што је наступила застарелост покретања таквог поступка.

Да би се избегле овакве ситуације, у закључку о покретању дисциплинског поступка против запосленог обавезно треба нагласити да против тог акта није дозвољен приговор, нити друго правно средство.

НИШТАВОСТ КОЛЕКТИВНОГ УГОВОРА

Колективни уговор код послодавца који су потписали послодавац и само један од више репрезентативних синдиката ништав је због тога што је супротан одредбама Закона о раду.

Из образложења:

У поступку је утврђено да је колективни уговор бр 1166 од 2. октобра 2006. године, који је закључен између првотуженика, ко послодавца и тужиоца и друготуженика, као репрезентативног синдиката, отказана актом првотуженика од 18. октобра 2007. године. После тога је 30. октобра 2007. године заказан заједнички састанак ради отпочивања преговора, а акти су уредно достављени репрезентативним синдикатима код туженика. Самосталном синдикату „Ж“ и Синдикату „Н“. Иницијатива за измену колективног уговора дата је ради усклађивања колективног уговора са одредбама Закона о раду. Записником са заједничког састанка од 19. фебруара 2008. године констатовано је да постоје примедбе на нацрт колективног уговора, дат од стране тужиоца. Колективни уговор од 19. фебруара 2008. године потписан је од стране првотуженика, као послодавца, и друготуженог Самосталног синдиката „Ж“. Други репрезентативни синдикат, тужилац у овој парници, није потписао спорни колективни уговор. Тај колективни уговор је истакнут на огласној табли 7. марта, а ступио је на снагу 15. марта 2008. године.

Првостепеном пресудом, ставом један изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца и утврђено је да је ништав и да не производи правно дејство Колективни уговор туженог, закључен између првотуженог и друготуженог 19. фебруара 2008. године, који је ступио на снагу 15. марта 2008. године. Против такве пресуде тужени су изјавили жалбе.

По оцени апелационог суда, жалба је неоснована. Првостепени суд је на тачно и потпуно утврђено чињенично стање правилно применио материјално право када је усвојио тужбени захтев тужиоца, дајући довољне разлоге, које прихвата и овај суд.

У процесу колективног преговарања треба да се исказе воља и спремност на компромис и социјални партнери треба да ускладе противречне интересе и колективни уговором регулишу, односно износе уреде међусобна права, обавезе и одговорности из радног односа. Међутим, међу уговарачима у конкретном случају дошло је до неса-

гласности у погледу садржине и обима појединих колективних преговора, установљених колективним уговором и когнитивним радноправним нормама и управом из тих разлога требало је да наставе процес преговарања, до потпуног усаглашавања, односно постизања сагласности свих учесника.

Дакле, колективни уговор као општи акт, у поступку доношења и преговарања не доноси се изгласавањем, него се закључује у поступку преговарања, а за његово закључивање није довољна само сагласност воља учесника, већ је потребно да се оно што је било предмет усаглашавања изрази и у писменој форми.

Стога нису основани наводи жалбе којима се указује на то да преговори нису текли успешно ни аргументовано од стране тужиоца. Како одредбе Закона о раду не предвиђају обавезу закључења колективног уговора, већ само обавезу преговарања, овај суд налази да је правилан закључак првостепеног суда да је спорни колективни уговор ништав, с обзиром на то да није постигнута сагласност свих учесника колективног преговарања, па самим тим није ни могао да произведе дејство, без обзира на то што је постигнута сагласност само појединих учесника у колективном преговарању.

Пошто је утврђено да су у преговарању несумњиво учествовали репрезентативни синдикати непосредно, а да колективни уговор нису закључили сви учесници који су имали преговарачку легитимацију, услед чега он није продукт сагласности воља учесника преговарања, овај суд налази да је правилан закључак првостепеног суда да је спорни колективни уговор ништав. (*Пресуда Апелационог суда у Нишу, Гж1. 854/10 од 26. марта 2010*)

РАДНИ ОДНОС НА ОДРЕЂЕНО ВРЕМЕ

Питање: Да ли је могуће расписати конкурс на одређено време за учитеља у издвојеном одељењу које ће се у наредној школској години затворити због недостатка ученика, и да ли су у члану 132. Закона наведене све могућности за пријем у радни однос на одређено време?

Одговор: С обзиром на то да су одредбом члана 132. Закона о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС“, број 72/09) прописани случајеви када установа прима у радни однос лица на одређено време у установама образовања и васпитања, а имајући у виду да ће претпоставка да ће се одељење затворити није прописана као релевантна за могућност заснивања радног односа на одређено време, може се закључити да су само прописани случајеви они у којима је могуће засновати радни однос на одређено време. (*Мишљење Министарства просвете, бр. 011-00-111/2010-07 од 18. јануара 2010*)

ВИШАК ЗАПОСЛЕНИХ

Питање: Да ли наставница која има дете до две године старости може бити проглашена технолошким вишком?

Одговор: Одредбом члана 131. став 1. Закона о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС“, бр. 72/09 и 52/11), којом се уређује институт преузимања запослених у установи, прописано је да запослени који је у установи у радном односу на неодређено време, а остао је нераспоређен или има статус запосленог са непуним радним временом на основу члана 137. ст. 2. и 3. овог закона, остварује право на преузимање стављањем на листу запослених са које се врши преузимање. Чланом 33. Посебног колективног уговора за запослене у основним и средњим школама и домовима ученика („Службени гласник РС“, бр. 12/09 и 67/11) прописани су критеријуми за утврђивање запослених за чијим радом је престала потреба са пуним или непуним радним временом. Чланом 37. став 1. тач. 11) до 15) истог Уговора прописано је да радни однос запосленог за чијим је радом престала потреба не може престати без његове сагласности: запосленој за време трудноће или са дететом до две године старости; запосленом самохраном родитељу; запосленом чије дете има тешки инвалидитет; ако оба брачна друга раде у истој установи, једном од брачних другова; и запосленом мушкарцу који има најмање 35 година стажа осигурања и запосленој жени која има најмање 30 годна стажа осигурања, без њихове сагласности, под условом да не испуњава један од услова за пензију. Према томе, категорије запослених прописане чланом 37. став 1. Посебног колективног уговора се бодују као и сви остали запослени, али им не може престати радни однос. (*Мишљење Министарства просвете и науке, бр. 110-00-193/2011-07 од 28. септембра 2011*)

ŠTA SU STUDIRALI POZNATI DRŽAVNICI?

Diploma visokog obrazovanja može, ali i ne mora biti preduslov za dobru karijeru, a primeri mnogih državnika pokazuju da su se školovali za zanimanja koja nemaju veze sa politikom. Tako je na primer, nemačka kancelarka Angela Merkel doktorirala fiziku, a francuski predsednik Nikola Sarkozy školovao se za advokata. Sajt www.prijemni.infostud.com, koji pomaže mladima da izaberu i upišu studije, objavio je pregled šta su studirali poznati državnici širom sveta, a interesantno je da oni poseduju obrazovanje iz različitih oblasti pa tako među njima ima i advokata, muzičara, inženjera, fizičara, ali i profesionalnih vojnika... U odeljku „Šta su studirali poznati“ na tom portalu navodi se da je nemačka kancelarka Angela Merkel, koju često nazivaju „naučnica u politici“ studirala i doktorirala fiziku, a njeno izuzetno akademsko obrazovanje joj je bilo od velike pomoći početkom devedesetih kada je započinjala svoju političku karijeru.

Francuski predsednik Nikola Sarkozy, koji je političku popularnost stekao kao ministar unutrašnjih poslova Francuske školovao se za advokata i studirao na Univerzitetu Pariz X Nanter, a Ugo Čavez, predsednik Venecuele je završio Vojnu akademiju i u svojoj biografiji ima bogato iskustvo kao profesionalni vojnik i učesnik u revolucionarnim i pobunjeničkim aktivnostima. Četrdesetčetvrti predsednik SAD-a, Barak Obama završio je studije prava na Harvardu, a kolega po struci mu je i Vladimir Putin, koji se politikom bavi od 1990. godine. Kineski predsednik, Hu Đintao je studirao na Pekinškom univerzitetu i po obrazovanju je inženjer. U njegovoj biografiji stoji da se tokom studija bavio i plesom, pevanjem, stonim tenisom, a zanimljivo je i to da se oženio svojom kolegicom sa fakulteta, navodi portal www.prijemni.infostud.com. Dejvid Kameron, najmlađi britanski premijer, školovao se na koledžu Iton, a potom je studirao i na Oksfordskom univerzitetu filozofiju, političke nauke i ekonomiju. Ivo Josipović, hrvatski predsednik je pored studija prava završio i Muzičku akademiju, a profesor međunarodnog prava je i slovenački predsednik Danilo Tirk koji ima višegodišnje iskustvo kao advokat i diplomata.

Od dosadašnjih premijera, predsednika i ministara u Srbiji, zanimljivo je da je Boris Tadić po obrazovanju psiholog i da je svojevremeno radio kao profesor u gimnaziji. Vojslav Koštunica je doktor prava, Ivica Dačić je završio Fakultet političkih nauka, dok je nekadašnji predsednik Jugoslavije Slobodan Milošević po obrazovanju bio pravnik. Sadašnji premijer Mirko Cvetković je ekonomista, a nekadašnji premijer Zoran Đinđić je studirao filozofiju i doktorirao na Univerzitetu u Konstanciji, navodi se na sajtu www.prijemni.infostud.com. Kada su u pitanju državnici koji nisu imali diplomu visokog obrazovanja, najpoznatiji među njima na ovim prostorima bio je Josip Broz Tito.

Bez završenih studija, političku karijeru izgradili su i Lula de Silva, dugogodišnji predsednik Brazila, Hari Truman, koji je bio i poslednji američki predsednik bez diplome, kao i Džon Mejdžor, bivši britanski premijer.

DECA UČE RODITELJE ZDRAVOM ŽIVOTU

Pokret „Dečije biobašte“ profesorka Poljoprivrednog fakulteta u Novom Sadu dr Branke Lazić, koja je sada u penziji, neguje već gotovo dve decenije. Po njenim rečima, osnovna ideja ekološkog vaspitanja dece predškolskog i mlađeg osnovnoškolskog uzrasta je da se pokaže kako se biljke, ako se vole kao ljudi, mogu bolje gajiti. Bio-bašta može biti napolju, u sobi ili na prozoru, a to se u predškolskim ustanovama i školama jako dobro može realizovati. - Od pokretanja projekta bio-bašte deca su puno naučila - konstatuje profesorka Lazić. - Prvi učesnici ovog projekta su sada već odrasli ljudi, svi s velikim ekološkim obrazovanjem, znaju da organska proizvodnja povrća, cvetča, lekovitog bilja, s puno prijatelja biljaka, prijatelja insekata, koji im pomažu, omogućava da ono što se gaji bude lepše i bolje. Zadovoljna sam što je program biobašte ušao u redovan pedagoški program predškolskih ustanova i nižih razreda osnovnih škola, što se i dalje razvija i što se „Dečije biobašte“ našla i između korica knjige.

Profesorka Lazić ističe izuzetan uspeh postignut za skoro dve decenije, posebno kada se zna u kakvim se uslovima radilo. - To je i izuzetan uspeh rukovodilaca predškolskih ustanova i škola, pedagoga, vaspitača, roditelja i velikog broja dece. Najveći uspeh je zainteresovanost dece, koja sve što nauče prenose roditeljima. Deca ih uče zašto treba pevati cveću, zašto nešto saditi, zašto su šargarepa i crni luk prijatelji. Ono što deca nauče, prenose roditeljima i to se odražava na ishranu, što je najbolje. Potvrda za to je i što se pokret bio-bašte ukorenio u mnogim sredinama, a u potiskim opštinama u okviru manifestacije „Potisko proleće“, traje već dvanaest godina - smatra profesorka Lazić. Ona naglašava da je pokret biobašte dobra osnova za proizvodnju organske zdrave hrane, na šta upućuje i njena knjiga „Bio-bašta za vas“, koja govori o baštenskoj i njivskoj proizvodnji povrća, što je osnova organske proizvodnje.

DO KRAJA 21. VEKA NESTAĆE 90 ODSO SVETSKIH JEZIKA

Ako se nešto ne učini na zaštitu sredina u kojima se njima govori, većina svetskih jezika će do kraja ovog veka izumreti, tvrde naučnici. Sa industrijalizacijom „divljih“ predela, paralelno sa izumiranjem živih vrsta, izumiru i jezici kojima se u ovim krajevima govore, i to zastrašujućim tempom, konstatuju istraživači sa Državnog univerziteta Pensilvanije (SAD), koji su došli do procene da bi do kraja veka sa lica zemlje moglo nestati čak 50 do 90 odsto jezika kojima se trenutno govori na našoj planeti. Zajedno sa ovim jezicima, nestaju i priče i kulture koje su jedinstvene i karakteristične samo za njih, a njihovo mesto zauzima industrijska „svetska kultura“, zajedno sa jezicima vezanim za modernu industrijsku privredu. Istraživanja, naime, pokazuju da se sedamdeset odsto svetskih jezika govori u oblastima sa velikim biodiverzitetom živog sveta - najugroženijim mestima na planeti. Na 32 ovakva mesta, raspoređena po svim kontinentima osim Antarktiku, na kojima živi i 43 odsto vrsta kopnenih kičmenjaka, naučnici su konstatovali postojanje 3.202 zasebna jezika - gotovo polovine ukupnog broja jezika koj se govore na Zemlji. U još 5 područja velikog biodiverziteta konstatovana su još 1.622 jezika, od kojih su neki jedinstveni samo za tu oblast, dok druge govori relativno mali broj ljudi, što znači da su već na putu da izumru.

UČENICI ŽIVOM PROFESORU PODIGLI SPOMENIK

Omiljenom profesoru iz Indije daci darovali nadgrobni spomenik. Jovan Polovina „aminovao“ dar, ali ne žuri da uživa u poklonu i poručuje: Mangupi ostaju mangupi Nedavnim odlaskom u penziju, umesto uobičajenih skupocenih poklona počev od umetničkih slika do zlatnog nakita, profi Jovanu Polovinu njegovi daci Osnovne škole „Jovan Popović“ podigli su nadgrobni spomenik na varoškom groblju. Uvažavajući narodnu „poklonu se u zube ne gleda“ profa je „aminovao“ dar odgovorom da se njemu, nešto, baš ne žuri na onaj svet. „Mangupi ostaju mangupi“, šeretski odgovara, ipak ponosan na svoje đake, Jovan Polovina, ili kako ga svi u školi zvaše - profa Joca. „Pred sam odlazak u penziju nešto sam oboleo, a oni odmah pomisliše: gotov. Pa daj brže-bolje da mi se oduže. Ali zaoboravili su da se Sremac ne predaje tako lako. Istina, dolazili su sa tom idejom i bojažljivo ispipavali, preteći moju reakciju. Bio sam iznenađen, moram priznati. Posle, kada sam razmislio, pristanem. Jer, jednog dana moram umreti“, kaže Joca.

IZUZETNU UČENICU POSLALI U KAMP ZA VEŠTICE

Vrhunska učenica srednje škole u Gani stara 17 godina bila je primorana da odustane od škole i potraži utočište u logoru za žene optužene za veštičarenje, pošto su je kolege optužile da je „neverovatno inteligentna“. Prema izveštajima lokalnih medija, ministarka za žene i decu Gane Hadžia Havavu Boja Gariba intervenisala je nakon što su devojkicu drugovi iz razreda optužili da „krade mozgovu drugih đaka“ i da zbog toga dobija najbolje ocene.

Srednjoškolkicu su poslali u Gambagu, kamp za veštice na severu Gane, pošto su joj članovi lokalne zajednice pretili nasiljem. Ona je puštena da provede Uskršnji odmor sa svojom porodicom, pošto su nevladine organizacije i državni službenici objasnili zajednici da nije veštica, već jednostavno sjajan učenik. Njen slučaj je privukao toliku medijsku pažnju da je u sredu akademija u glavnom gradu Akri saopštila da želi da joj ponudi stipendiju. Gariba je rekla da je važno da „takva bizarna maltretiranja devojkica i dece budu iskorenjeni u Gani“. Iako je stav Vlade Gane da veštičarenje ne postoji, u zemlji ima 16 formalnih logora u kojima optužene veštice, obično žene, mogu da traže utočište. Širom Afrike žene su i dalje u zatvoru zbog sumnje za umešanost u veštičarenja.